

Dane Podmiotu	
Nazwa podmiotu zgłaszającego uwagi	Sieć Obywatelska Watchdog Polska
Osoba do kontaktu	Katarzyna Batko-Tołuć
adres e-mail	katarzyna.batko@siecobywatelska.pl

Komponent Działań Systemowych		
W Regulaminie zaproponowane zostały trzy z czterech tematów w Komponentie Działań Systemowych:		
1 - Działania – na poziomie ogólnopolskim - na rzecz większego wykorzystania gwarantowanego czasu antenowego na kampanie społeczne.		
2 - Wypracowanie bezpiecznego modelu zabezpieczenia finansowego realizacji projektów przez organizacje pozarządowe.		
3 – Wsparcie dla organizacji realizujących projekty w zakresie działań strażniczych.		
4 – ...		
Lp.	Pytanie	Odpowiedź
1.	Czy zaproponowane tematy są odpowiednie?	
2.	Co powinno być czwartym obszarem tematycznym?	

Formularz konsultacji społecznych projektu Regulaminu Konkursu FIO w 2016 r.			
Lp.	Część/rozdz/podrozdz.	Treść uwagi	Uzasadnienie
1	Część A, Rozdział 6, podrozdział 1, str. 11	Dodanie do opisu kosztów merytorycznych kosztów sądowych działań realizowanych w interesie publicznym. Kategoria I - Koszty merytoryczne – np. wynagrodzenia trenerów, ekspertów, specjalistów realizujących zadania (...) wynajem sal, zakup sprzętu, odzieży, żywność, opłaty za sprawy sądowe prowadzone w interesie publicznym , zakwaterowanie, przejazdy beneficjentów, nagrody dla beneficjentów w konkursach"	Wielokrotnie zgłaszaliśmy, że w przypadku działań strażniczych, jedną z metod osiągania zmiany są sprawy sądowe. Administracja rządowa przekazując pieniądze publiczne musi mieć świadomość, że podlega prawu.
2	Część A, Rozdział 7, str. 13	Uzupełnienie kosztów niekwalifikowanych o zastrzeżenie dotyczące spraw sądowych prowadzonych w interesie publicznym "Do wydatków, które w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich nie mogą być finansowane, należą wydatki nie odnoszące się jednoznacznie do projektu, w tym m. in.: koszty procesów sądowych, z wyjątkiem spraw prowadzonych w interesie publicznym .	Wielokrotnie zgłaszaliśmy, że w przypadku działań strażniczych, jedną z metod osiągania zmiany są sprawy sądowe. Administracja rządowa przekazując pieniądze publiczne musi mieć świadomość, że podlega prawu.

3	Część B, Punkt I	Proponujemy, wyodrębnić komponent Wsparcia Działań Strażniczych i Rzeczniczych i opisać o jaki typ działalności chodzi. Sugerujemy oprzeć się na klasycznej definicji podawanej przez Helsińską Fundację Praw Człowieka w publikacji Monitoring Praw Człowieka. Definicja ta była przez nas wielokrotnie doprecyzowywana i jest najbardziej trafna. Zastrzegamy, że podawana charakterystyka nie jest wierną kopią wymienionej definicji, ale podkreśla że chodzi o działania systemowe, realizację obowiązków instytucji i praw obywateli, czyli trzy zasadnicze kwestie w rozważanym obszarze. Komponent Wsparcia Działań Strażniczych i Rzeczniczych przeznaczony jest na wspieranie aktywności zmierzającej do systemowych zmian w funkcjonowaniu instytucji państwa, poprzez obywatelską kontrolę działań władz publicznych lub obywatelską kontrolę etyki działań wielkiego biznesu, a także wszelkie inne przedsięwzięcia zmierzające do stworzenia systemu realizacji praw mniejszości.	Wydaje się, że intencją twórców programu operacyjnego FIO było ogólnie wzmocnienie w sektorze pozarządowym umiejętności obywatelskich. • sprawdzania jak funkcjonuje prawo i instytucje publiczne, • wpływania na polityki publiczne poprzez przedstawianie wiarygodnych danych i analiz; • rozmawiania z politykami w ministerstwach i Parlamencie, • angażowania obywateli w społeczny nadzór i kampanie na rzecz zmiany; • egzekwowania prawa. Wszystkie te działania służą bowiem upodmiotowieniu obywateli, budowaniu ich poczucia wpływu na proces podejmowania decyzji w demokracji oraz budowaniu lepszego państwa – skutecznie odpowiadającego na potrzeby obywateli. Jasne jest, że istnieje różnica pomiędzy organizacjami, które reprezentują interesy różnych grup oraz tymi, które pilnują zasad, np.: • aby procesy przebiegały zgodnie z regułami, • aby każdy mógł zabrać głos w podejmowaniu decyzji, • aby decyzje podejmowano na podstawie istniejących i wiarygodnych danych, • aby interpretacja danych była przemyślana, • aby procesy były przejrzyste, • aby obietnice były rozliczane. Biorąc jednak pod uwagę, że interesy poszczególnych grup zapisane są często w postaci nierealizowanych przez polskie państwo praw, trudno będzie często w praktyce dokonywać dobrego rozróżnienia między organizacjami strażniczymi i rzeczniczymi. W momencie bowiem, gdy jakaś organizacja reprezentują np. osoby głuche, zainteresuje się na ile realizowane są przepisy dotyczące dostępności tłumaczy języka migowego w urzędach, może odkryć że przepisy nie są realizowane w wyniku braku konkretnej szczegółowej regulacji. Chcąc ją wprowadzić musi prowadzić rzecznictwo zmierzające realizacji celu publicznego, jakim jest realizacja
---	------------------	--	--

4	Część B, Punkt I	Proponujemy dwukrotne zwiększenie proponowanego budżetu do 1 000 000 zł na 2016 rok i 1 000 000 na 2017 rok.	Wskazujemy, że równomierne rozłożenie środków FIO po różnego typu działaniach nie realizuje żadnej wizji zmiany w Polsce. Deklarowanym celem Priorytetu jest przyczynianie się do wzrostu partycypacji obywateli w sprawach publicznych. Wśród dofinansowanych projektów jest natomiast sporo projektów szkoleniowych, które same w sobie nie gwarantują, że obywatele będą korzystać ze swoich praw i uczestniczyć w rządzeniu. Dofinansowując projekty nie mające bezpośredniego wpływu na osiągnięcie celu Priorytetu, odmawia się jednocześnie możliwości znaczącego wsparcia działaniom strażniczym i rzeczniczym, które bez wątpienia realizują ten cel. Powstaje zatem pytanie czy Komitet Sterujący- Monitorujący nie mógłby zastanowić się nad wizją zmian w Polsce. Jeśli miałyby iść w kierunku kształtowania realnego wpływu na rządzenie, a nie w dalszą aktywizację i uczenie obywateli, być może warto zastanowić się jak ukształtować proporcje, by nie wynosiły 4% budżetu w stosunku do wszystkich innych działań w Priorytecie. Ponadto działania strażnicze i rzecznicze pierwotnie (w 2014 roku) miały otrzymać 1,5 mln. złotych na trzy lata. Już w 2014 sygnalizowaliśmy, że jest to kwota zbyt mała. Ostatecznie organizacje strażnicze i rzecznicze w ogóle nie miały swojego Komponentu. Oznacza to, że obecnie środowisko straciło już około 1 mln. złotych. W 2015 roku wprowadzono oznaczenie kierunku, który pozwala wyodrębnić działania strażnicze i rzecznicze. Jednak nie zaproponowano sposobu oceny pozwalającego na ich faktyczne wsparcie. Tym samym nie możemy uznać, że ostateczny wynik należy brać pod uwagę w ocenianiu wsparcia dla tego typu działań w Polsce. To środowisko szczególnie potrzebuje niezależności. W związku z tym, wiele organizacji nie ubiega się o środki z funduszy europejskich. Tym samym czeka je w 2016 i 2017 poważny kryzys finansowy, związany z brakiem źródeł finansowania w postaci środków EOG czy środków szwajcarskich. Innym środowiskom, które
5	Część B, Punkt I	Zważywszy, że pieniądze są bardzo skromne i każda nietrafnie przyznana dotacja, to realna strata dla koniecznych zmian w Polsce, uważamy że należałoby przeprowadzić dwustopniową procedurę wyboru. Najpierw Zespół Oceny Projektów mógłby oceniać aplikacje, a następnie z maksymalnie 25% najlepiej ocenionych organizacji można by przeprowadzić indywidualne rozmowy. Sieć Obywatelska Watchdog Polska jest gotowa zaoferować swoje wsparcie konsultacyjne. Jako, że nie będziemy ubiegać się o dotację, mamy doświadczenie w uczestniczeniu w podobnej procedurze w Fundacji im. Stefana Batorego oraz dobrze znamy środowisko, sądzimy że wnieslibyśmy interesujący punkt widzenia, który Zespół Oceny Projektów mógłby wziąć pod uwagę przy podejmowaniu decyzji. Ta ostatnia należałaby oczywiście do ZOP.	Z uznaniem przyjmujemy wydzielenie osobnego Komponentu, jednak istotne wydaje nam się zorganizowanie prac komisji w taki sposób aby upewnić się, że projekt realizowany przez organizację ma rzeczywiście oparcie w realnych potrzebach, niepokojących zjawiskach i jest silnie osadzony w misji organizacji.

[illegible]